

EEN SLIMME STAD **WERKT SAMEN**
AAN EEN SLIMMERE SAMENLEVING

Ingrid Mulder

Symposium: De slimme stad | Data-ownership en Ethiek

dinsdag 1 november 2016
Oude Rechtbank, Eindhoven

Ingrid Mulder
universitair hoofdocent, TU Delft

master Beleid- en Organisatie-
wetenschappen, Universiteit van Tilburg,
PhD Onderwijskunde Universiteit Twente.
Coordinator jongerenparticipatie
projecten, instituut voor publiek & politiek,
consultant KPMG strategie & visie.
Onderzoeker Telematica Instituut
Wetenschappelijk Technische Raad
SURF, raad van toezicht muziekweb en
CDR, expert Europese Commissie
Internet of Things, Smart Cities, social
sustainable innovation. Focus op sociale
impact en maatschappelijke innovatie

op zoek naar het samenspel
tussen top-down en bottom-up

*How can we design for collective action
and societal change?*

overzicht

- Slimme steden
 - toekomstperspectief
- Terugblik
 - Rotterdam Open Data
- Discussie
 - Hoever zijn we?
 - Hoe verder?
 - Slimme stappen?

SLIMME STEDEN

een toekomstperspectief?

slimme steden

VPRO Tegenlicht Slimme steden, 1 mei 2016

- Steden die graag voorop willen lopen
- Omarmen camera's, observatiesystemen, sensoren, en andere technologische snufjes
- Efficiëntie, controle en macht staan centraal
- Is dit het toekomstbeeld van een slimme stad?

wordt Google de nieuwe overheid?

- Grote technologiebedrijven krijgen een steeds grotere invloed
- Het tegengeluid is vooral activistisch, en weinig constructief
- *Power to the people*
- Wet Openbaarheid Bestuur, Recht op transparantie
- Maatschappelijke uitdaging - *dus samen*
- Netwerken en trans-disciplinaire inzichten zijn cruciaal

Niet provoceren, maar samenwerken!

■ Wet Openbaarheid Bestuur	■ Participatie
■ Transparantie	■ Autonomie
■ Verantwoording	■ Stadsmaken
■ Controle	■ Maatschappelijke meerwaarde
■ Wantrouwen	■ Sociale innovatie
■ Conflicten	■ Sociaal ondernemerschap
■ Belangen	

Een slimme stad heeft slimme stadsmakers

- Voor betere stadsprojecten, heb je vooral betere ideeën nodig!
Met technologie alleen kom je er niet.
- Een slimme stad omarmt collectieve intelligentie en actie
- Brengt verschillende multidisciplinaire perspectieven bijeen
- in een slimme stad maken mensen de stad
- Nieuwe *stadsmakers* zijn nodig. Denk aan burgers, lokale ondernemers en creatieve bestuurders die het verschil durven te maken
- Een slimme overheid ondersteunt haar bewoners en (lokale) bedrijven hierin

sociable smart city

to cope with current societal and technology challenges

as a response to current approaches which often remain:

- visionary, theoretical, or technology-driven
- from one voice, usually top-down, think of
 - *smart city*
 - *participation society*

het samenspel tussen top & bottom

- Citizens at the **heart of change**
- Civic self-organization alone is not enough
- **New policy making attitude** is needed that embraces 'bottom-up' initiative and provides strategic guidance to benefit from better policies through using open data

co-creative partnerships

Multi-helix consortium or
public-private-people partnerships

- + **Citizen-centered design**
- + collaborative approach

= participatory city making

participatory city making

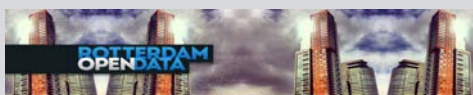
the **collaborative construction** of new visions through **small-scale experimenting** as a way of triggering a process of broader **change** and **transformation** engaging all urban stakeholders (partners) **is key!**

ROTTERDAM OPEN DATA

terugblik

Manifesto 21 april 2010

"Vandaag lanceren we Rotterdam Open Data. Een initiatief waarin Hogeschool Rotterdam, Rotterdamse bedrijven en Gemeente Rotterdam gezamenlijk gestalte gaan geven aan het toegankelijk en inzichtelijk maken van informatie van, over en voor de stad Rotterdam. Omdat we geloven dat dit bijdraagt aan de **vrijheid** van Rotterdammers om informatie te krijgen om keuzen te maken, omdat het de **verbondenheid** die Rotterdammers met de stad en met elkaar voelen versterkt en omdat het hen in staat stelt beter te kunnen **meebouwen** aan de stad waarin we leven. De school, de betrokken bedrijven en de gemeente gaan daarvoor in de middag met elkaar aan de slag."

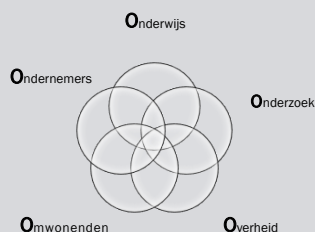
VIDEO NAV EERSTE HACKATHONS ROTTERDAM OPEN DATA

het 5 O-model

ook wel:

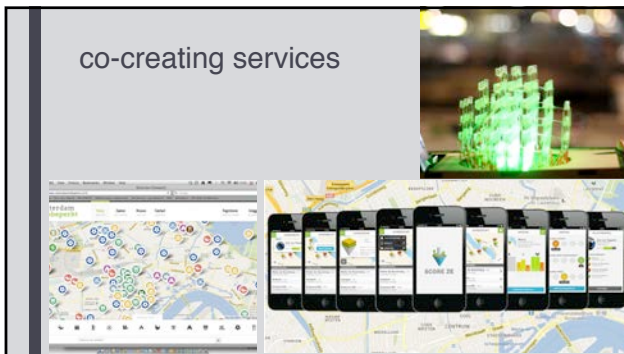
quadruple helix

*co-creative
partnerships*

Rotterdam open data

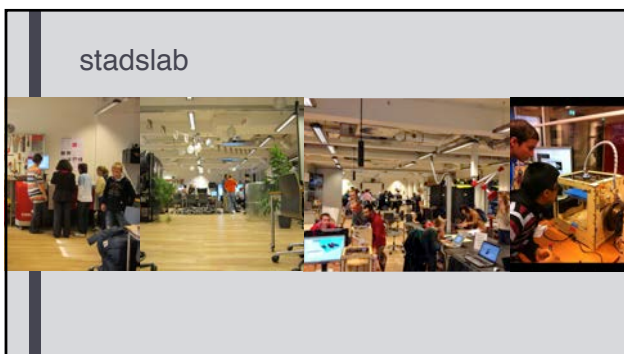
- born as a co-creative partnership
- *collaborative* rather than provocative
- bottom-up initiative stressing citizens' voice
- support of alderman as well as CIO was key
- release of public sector information through co-creation
- using the data-rich urban scale as a space for experimenting

Open data beslismodel

Open Data zijn gegevens die beschikbaar worden gesteld voor iedereen om naar eigen wens te gebruiken en te publiceren, met vermelding van de databron als enige restrictie.

Het betreft nooit gegevens die te herleiden zijn naar personen, informatie die de bestuurlijke taak van de gemeente kan verhinderen of die tot terrorisme kunnen leiden.

co-creative events

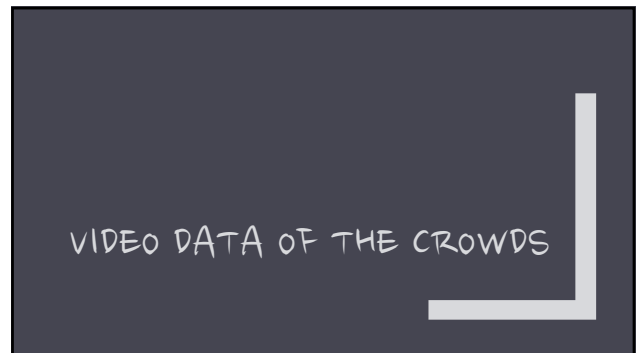
In: NRC Handelsblad, Oct 15-16, 2012, p. 7

De burgerprogramma haalt het goud uit de overheidsdata

De overheid zit op een veel interessanter gegeven. Daargra kunnen de eigenaars van allerlei maatschappelijke diensten en diensten van de overheid worden verbeterd. Het is niet alleen de overheid die kan profiteren van deze gegevens, maar ook de burgers zelf. Dit kan tot nieuwe diensten en producten leiden. Het kan ook tot nieuwe manieren van samenwerken leiden. Het kan tot nieuwe manieren van samenwerken leiden. Het kan tot nieuwe manieren van samenwerken leiden.

Duurzaamheid De overheid kan de komende jaren veel meer gegevens verzamelen. Dit kan tot nieuwe diensten en producten leiden. Het kan ook tot nieuwe manieren van samenwerken leiden. Het kan tot nieuwe manieren van samenwerken leiden.

Cybernetiek Het is belangrijk om te weten dat de overheid niet alleen gegevens verzamelt, maar ook deze gegevens gebruikt. Dit kan tot nieuwe diensten en producten leiden. Het kan ook tot nieuwe manieren van samenwerken leiden. Het kan tot nieuwe manieren van samenwerken leiden.

open data store / mindset / beleid

- Rotterdam Open Data heeft bijgedragen aan een opener mindset ten aanzien van data-ontsluiting binnen de gemeente Rotterdam.
- Aanstellen van een Open Data Manager
- De openstelling van een heuse 'open data store'.
- De architectuur achter deze store vormt tevens de basis van de Open Data Stores in Amsterdam en Eindhoven.
- Het ontsluiten van publieke sector informatie door co-creatie heeft geresulteerd in een omarmd open data beleid:
 - **Publieke Sector Informatie is open, tenzij**

- Een gekantelde overheid
- een mogelijk-makende overheid
 - *Participerende ambtenaren*
 - *Ruimte voor bottom-up initiatief*
- Stad als proeftuin
 - *Experimenteren is default*
- *Right to Challenge*

Make it happen!

- Een open data visie maken is de eerste stap
- De data beschikbaar maken voor hergebruik en het beleid erop aanpassen is lastiger
- Het betekenisvol hergebruiken van open data is het allermoeilijkst
 - *Open data is steeds vaker beschikbaar,*
 - *maar er wordt nog weinig gebruik gemaakt.*

Hoe kunnen we hergebruik van data stimuleren voor het maatschappelijk nut, beter beleid en betere publieke services?

"Hackathons are the best way to have citizens involved in the potential that open data and smart cities bring. However, there are no best practices available that stress the citizens' voices and can be scaled and sustained."

OPEN4CITIZENS

Empowering citizens to make meaningful use of open data

Focus

- **Open Data is a unused resource**
 - *A large amount of data is becoming available to citizens, that could help managing several aspects of our everyday life*
- The potential of open data is largely unexplored
 - *only few companies know how to use them, citizens are unaware of how they could benefit from open data*
- Open data could be used to create a new generation of services for citizens
 - *Open4Citizens is working with citizens to create such services*

Empowering citizens to make meaningful use of open data

Focus on the **gap between the potential offered by open data and citizens' capability to understand and use it.**

The project creates a support infrastructure, consisting of a physical/virtual place, a methodology and a series of events,

The project will:

- empower citizens
- involve them into a co-design process of new applications and
- increase their awareness of the opportunities open data can offer, to improve their everyday life

Park hackathon – right to challenge

- Op 4 en 5 november is er een Hackathon in Delfshaven over hoe open data en digitale technologie van nut kunnen zijn voor bewonersinitiatieven.
- Bijvoorbeeld hoe parken in zelfbeheer (denk aan Dakpark, Park 1943 of Essenburgpark) meer vrijwilligers kunnen betrekken, meerwaarde kunnen aantonen of beter met de gemeente kunnen communiceren.

Park hackathon

<p>focus</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Starten vanuit wensen en behoeften van parkinitiatieven ■ Samenbrengen van stadsmakers ■ Co-creatie van design-challenges ■ Draagvlak voor ideeën ■ Data bewustzijn, datawijsheid 	<p>uitdagingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hoe articuleer ik een data-vraag? ■ Data is verzameld met een bepaald doel ■ en daardoor gestructureerd adhv het gemeentelijke proces ■
--	--

SAMEN STADSMAKEN

toekomstperspectief

De grootste uitdaging die een slimme stad heeft, is de noodzaak om toekomst anders aan te gaan en zo maatschappelijke problemen te trotseren

Een slimme stad benut de collectieve intelligentie van haar stadsmakers, en creëert maatschappelijke meerwaarde

wat is ervoor nodig om een slimme stad te worden?

een data-infrastructuur met bijbehorende kennis en vaardigheden voor alle stadsmakers

Een slimme stad beschermt ons tegen de de grote technologiebedrijven en verschuilt zich niet achter een *commissie van wijzen*

wat is ervoor nodig om een slimme stad te worden?

- Een slimme stad als proeftuin
 - heeft een open, gezamenlijke attitude nodig
 - gezamenlijke leren
 - een lokale sociale infrastructuur die schaalbaar is en duurzaam doorontwikkeld kan worden
- Betekenisvol gebruik maken van open data voor **maatschappelijke meerwaarde**

wat is ervoor nodig om een slimme stad te worden?

- Open data vs. burgerdata
- Overheid vs. bedrijven
- Burgers en stadsmakers zijn meer dan data-bronnen, ze zijn bijv. experts van/in hun omgeving
- **Maak een slimme samenleving**
- **Maak burgers / stadsmakers data-wijs!**

EN WAT NOG MEER?

VRAGEN?

i.j.mulder@tudelft.nl

<http://vimco.com/51220031>

Mulder, I. (2015). Opening Up: Towards a Sociable Smart City. In: M. Foth, M. Brynskov and T. Ojala (eds.). *Citizen's right to the digital city: Urban interfaces, activism, and placemaking* (pp. 161-173), Springer.

Available online: <http://link.springer.com/book/10.1007%2F978-981-287-919-6>

Mulder, I. (2015). A pedagogical framework and a transdisciplinary design approach to innovate HCI education. *Interaction Design and Architecture(s) Journal - IxD&A*, No. 27, Winter 2015, pp. 115-128

Available online: http://www.mifav.uniroma2.it/inevent/events/idea2010/doc/27_7.pdf